

יג, יש יוקח משה את עצמות יוסף עמו: (ה) אמאי סליק גרמוי, אלא בגין דהוה רישא לנחמא לגלותא ולא עוד אלא דאיהו סימנא דגאולה תהה ליה וואומי ליה לישראל על דא תה"ד כי השבע וגוי, זכאה חולקא דמשה לישראל הוה עסקי למשאל ממונא ממצראי, ומשה הוה עסיק (ג) באומא דיוסף, ואית דאמרי (ד) אורנא בנילוס הוה ובשמו קדישא סליק ליה ועוד אמר משה, יוסף הגיע זמן פורקנא דישראל ואמר עלה שור (ה) וסליק, ואית דאמרי בין מלכי מצראי הוה ומתמו סליק (ס"א ליה), ואית דאמרי בגין דלא יעבדון ליה ע"ז, שוו בנילוס וסרח בת אשר (ו) חויאת ליה למשה ח.

יג, כא ו'ה' הלך לפניו יומם וגוי לנחתם וגוי: (ו) הא חוי כד נפקו ישראל ממצרים ורחיקו הוה תביר בגווייהו והוה שמעיין אינון תושבתו ולא יפקין למחזי וכו' בר נש כד איהו שביק פולחנא כדין (ז) ידע תבירן דגרמוי תבירן דרוחיה כך ישראל כד נפקו ממצרים כדין טעימו טעמא דמותא וקב"ה אסי לון

מראה מקומות

ח שם מה ע"א.

ביאור

(ה) אמאי סליק גרמוי למה העלה ומשם העלה, ויש שאמרו שביביל שלא עצמותיו, אלא שהיה ראשון לרדת לגלות, יעשו אותו ע"ז הניחוחו בנילוס וסרח בת ולא עוד אלא שהוא היה לו סימן הגאולה, אשר הגידה לו למשה המקום. והשביע לישראל על זה והוה שכתוב כי (ז) ת"ל בא וראה כשיצאו ישראל ממצרים השביע, אשרי חלקו של משה, וישראל היו היה רוחם נשבר בקרבם והיו שומעים עסקים לשאול ממון מהמצרים ומשה היה התשבתו של המלאכים ולא יכלו לשמות עסק לקיים השבעה של יוסף, ויש אומרים וטבעו של אדם אם הוא עונב עבודתו שעבד שארנו בנהר גילוס היה, ובהשם הקדוש אותה הרבה ימים ושנים אז יודע ומרגיש העלה, אותה, ועוד אמר משה, יוסף הגיע שביבת עצמותיו ושביבת רוחו, כך ישראל זמן גאולת ישראל ואמר עלה שור וצלה. כשיצאו ממצרים אז טעמו טעם תמות ויש אומרים שבין מלכי מצרים היה ארנו והקב"ה ריפא אותם שכתוב וה' הילך

תורה אור

- (ג) שמ"ר פ"ב יט.
- (ד) דברים רבה פ"ז ה, כל ישראל היו עסקין בכסף והבב ומשה היה מסבב את (העיר) [היאור] ויגע ג' ימים ו' לילות למצוא ארוננו של יוסף.
- (ה) תנחומא פה ובתשא יט, נטל [מיכה] הלוח שכתב עליו משה עלה שור כשהעלה ארוננו של יוסף.
- (ו) שמ"ר פ"ב יט, סוטה יג ע"א.
- (ז) ולכן מצות ומוריים שאחר החירות הנרמז במצה הרגישו במיריות (צ"א).

דכתיב וה' הילך לפניו וגוי וכל אורחיו הוה סלקין ריחין דאמותא ועאלין לגווייהו ואתסיין וקל תושבתו הוהו שמעיין הוה חדאן וניתיין ברוחיהו ט.

ללכת יומם ולילה: (ז) וכי אמאי הוה אזלי יומם ולילה, יתכון ביממא ולא יתכון בליליא, כבני אנשא דערקין, כיון דקב"ה נטיר לון וכי אלא לאשתכחא בהו שלימותא דכלא, דלית שלימו אלא יומם ולילה וכי, ותו בגין לאטעא למצראי, דימרון מקרה הוה, דכתיב טא נואלו שרי צוען י.

וה' הולך לפניו יומם: (ח) וה' זקיף טעמא לעילא, אמאי אלא בהוהו שעתא כמה יאות ושפירו הוה להאי כלה דאתכפיתא עד השתא בגלותא והשתא אולת בוקיפו דרישא באוכלוסיה בחדוה וכי, הילך לפניו יומם, עד הכא לא ידע אי האי כלה אולה לקמיהו אי לא, דהא טעמא אפסיק ביוק"ק וכי מאן דאזיל קמיהו, סבא עלאה מאריה דביתא, הוהו דאומי ליה קב"ה ומנו אברהם יא.

וה' הילך לפניו יומם וגוי ללכת יומם ולילה: (ט) בשעתא דאפיק לון קב"ה לישראל ממצרים לא הוה בעאן למייל במדברא באורח נגיבו דהוה רגילין

מראה מקומות

ט שם מה ע"א. טא ישעיה נ"ג י' ז' בשלה מה ע"ב. יא ז' בלק קצא ע"ב.

ביאור

לפניהם יומם וכל הדרכים היו מעלים ריחות (ח) וה' זקיף טעמא לעילא על התיבה של רפואה ובנסו לגופותיהם ונתרפאו וקול היה יש נגינת פזר, למה, אלא באותו הזמן התשבתו של המלאכים שהיו שומעים היו כמה יופי ותפירת היה לכלה זו היינו השכינה משמח אותם ונחום ברוחם ולפי דעתו הורש שהיה נגינת עד עכשיו בלילות ועכשיו כונת תליבת לכחותם שהוא נחת הדיח הולכת בהרמת ראש עם מתנתיה בשמחה, ולחזקם. ולא כתוב לתנחתם (עיי' רש"י). הילך לפניו יומם עד עכשיו לא ידע אם (ז) וכי אמאי הוה אזלי יומם ולילה הכלה הזאת הולכת לפניו או לא, שהרי למה הלכו יומם ולילה ילכו רק ביום ולא הנגינה בתכת וה', היא מפסיק ואינו מושך ילכו בלילה שיתשבו אותם כבני אדם אחרת התיבה השניה, אם כן זה שכתוב שבורחם, שהיה הקב"ה שמר אותם, אלא הילך לפניו יומם מוסב לא על השכינה

ז ששבע
הוא זה
דבתים

אל: ...

להנה יהיה לשון צרה¹⁰⁹, ולכאורה בשעת הקץ אינו צרה. ויש לומר כמו שכתוב כזוהר הקדוש¹¹⁰ על (שמות יג, יז) והי בשלח, כי בהציאה מהשיעבוד מודגש צער הקדום יותר, עיין שם. אמנם

